

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 20 «ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Форми здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Психологія конфлікту» є обов'язковою для професійної підготовки ОПІ «Психологія». Вивчається протягом 6-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних знань з управління конфліктами, формування і розвиток навичок профілактики, діагностики та залагодження конфліктів серед персоналу організації; формування та розвиток професійно та особистісно важливих якостей майбутніх фахівців.

Завдання навчальної дисципліни – ознайомлення з основними теоретичними уявленнями про психологію конфлікту та оволодіння понятійним і термінологічним апаратом дисципліни. Формування необхідних навичок, пов'язаних із посередницькими функціями в ситуації конфлікту. Вивчення типів конфліктів в організаціях; способів та засобів їх попередження і прогнозування, діагностики і залагодження. Навчитися проводити роботу щодо попередження, прогнозування (вивчення умов виникнення конфлікту та передбачення їх наслідків) та розв'язання конфліктних ситуацій.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН1 – вивчати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи розв'язання.

1. Знати основні поняття, теорії та проблеми психології конфлікту.
2. Розуміти причини виникнення і закономірностей перебігу конфліктів.
3. Застосовувати методи прогнозування та профілактики конфліктності у соціальних відносинах.
4. Синтезувати систему знань про способи вирішення конфліктів у межах закону.
5. Оцінювати теоретичні та методичні розробки у психології конфлікту.

ПРН6 – формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.

1. Знати процедуру проведення психологічних досліджень.
2. Розуміти мету та завдання дослідження психологічних процесів та явищ.
3. Застосовувати законодавчу базу, щодо подолання та профілактики конфліктів.
4. Аналізувати отримані результати психологічного дослідження.
5. Оцінювати ефективність проведеного психологічного дослідження в межах професійної діяльності.

ПРН7 – рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

1. Знати методи оцінювання достовірності отриманих результатів психологічного дослідження.
2. Розуміти механізми психічного відображення, перероблення інформації, проектування у практичній діяльності.
3. Застосовувати отриманні знання у практичній діяльності.
4. Аналізувати отримані результати психологічного дослідження.
5. Синтезувати отриману інформацію щодо проведеного психологічного дослідження та формулювати відповідні висновки.
6. Критично оцінювати отримані результати психологічного дослідження та відповідно розробляти напрямки психологічної допомоги.

ПРН12 – складати та реалізовувати програму психопрофілактичних дій та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

1. Знати особливості складання та реалізації програми психопрофілактичних дій щодо подолання та профілактики конфліктів.
2. Розуміти важливість ефективного проведення психопрофілактичних дій та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги щодо подолання та профілактики конфліктів.
3. Застосовувати отриманні знання у практичній діяльності.
4. Аналізувати проведені заходи щодо подолання та профілактики конфліктів та робити відповідні висновки.

ПРН13 – емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

1. Знати етичні правила практичного психолога, принципів професійної діяльності психолога.
2. Вміти емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до людей.
3. Застосовувати отриманні знання у практичній діяльності.
4. Аналізувати отриману інформацію під час бесіди.
5. Оцінювати важливість отриманої інформації та робити відповідні висновки.

ПРН14 – ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості.

1. Знати особливості організаційного впливу у системі управління.
2. Розуміти особливості відкритого та прихованого психологічних впливів керівника на підлеглих.
3. Застосовувати способи та прийоми психологічного впливу керівника на підлеглих.
4. Оцінювати ефективність здійснення психологічного впливу при виконанні професійних завдань.

ПРН15 – відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

1. Знати джерела професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
2. Розуміти важливість майбутньої професійної діяльності, розширювати свій світогляд.
3. Застосовувати отриманні знання у повсякденній професійній діяльності.
4. Аналізувати зміст самовдосконалення та розподіляти інформацію про наукові факти та наслідки, оцінювати їх значимість.
5. Оцінювати рівень саморозвитку та ступінь професійного самовдосконалення.

ПРН16 – знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

1. Знати правила та принципи професійної діяльності психолога.
2. Розуміти етичні принципи професійної діяльності психолога.
3. Застосовувати отриманні знання у повсякденній професійній діяльності.
4. Аналізувати інформацію щодо фактів на наслідків дотримання/недотримання етичних принципів професійної діяльності фахівця-психолога.
5. Оцінювати значимість етичних принципів професійної діяльності психолога для подальшої професійної діяльності.

ПРН17 – демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

1. Знати правила та принципи професійної діяльності психолога; встановлювати між ними взаємозв'язок.
2. Розуміти та інтерпретувати як особливості власної поведінки під час конфлікту, так і опонента.
3. Аналізувати причини, передумови, наслідки виникнення конфліктних ситуацій.
4. Синтезувати знання щодо соціально-відповідальної та свідомої поведінки практичного психолога у професійній та громадській діяльності.

ПРН18 – вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного та оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

1. Знати особливості та специфіку впливу різноманітних факторів на здоров'я (власного та оточення).
2. Розуміти наслідки впливу конфліктів на здоров'я людини.
3. Аналізувати наукові підходи щодо попередження та подолання конфліктів.

ПРН19 – враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності.

1. Знати джерела конфліктності в суспільстві, рушійні сили конфліктної взаємодії, динаміку конфлікту та враховувати їх у професійній діяльності.
2. Розуміти і конструктивно розв'язувати конфлікти в основних сферах життєдіяльності людини (у трудовому колективі, сім'ї, міжетнічних і соціально-політичній сферах) тощо.
3. Застосовувати способи розв'язання різноманітних конфліктів у професійній діяльності.
4. Аналізувати методи прогнозування та профілактики конфліктності у соціальних відносинах.

ВРН2 – управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій.

1. Знати способи управлінського спілкування загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) під час повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки.
2. Розуміти наслідки негативного впливу на особистість під час конфліктної взаємодії.
3. Застосовувати різноманітні психологічні дослідження задля покращення психологічного клімату у колективі.
4. Аналізувати та оцінювати психологічні стани, настрої учасників комунікативного процесу, що дасть змогу встановити позитивний психологічний клімат у колективі.

ВРН7 – організовувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору.

1. Знати особливості здійснення психологічного впливу у конфліктній ситуації.
2. Розуміти етичні межі використання психологічного впливу на інших осіб при вирішенні конфлікту.
3. Застосовувати способи і методи психологічного впливу та протидії йому відповідно до потреб здійснення оперативно-службової діяльності.

ВИКЛАДАЧ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Викладання навчальної дисципліни «Психологія конфлікту» здійснюється у тісному зв'язку з такими дисциплінами: «Вступ до спеціальності» «Загальна психологія з практикумом», «Вікова психологія», «Диференціальна психологія» тощо.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: пакет медичного ПЗ "Четверте покоління Системи психологічного дослідження особистості (СПДО) осіб, що вступають до лав ДПСУ та проходять службу в ООДК", модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин															Форми підсумкового контролю							
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік		
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	курсорова робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів					розрахункове завдання	курсорова робота
за очною формою навчання																									
3	VI	3	90	42	20					18				4	26	16	10					22		+	
Усього за дисципліну		3	90	42	20					18				4	26	16	10					22		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ЗК-3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, бути критичним і самокритичним.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ЗК-9	Здатність працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ФК-6	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ФК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ФК-9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ФК-10	Здатність дотримуватися норм професійної етики.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
Професійні (військово-прикордонні) компетентності		
ВК-9	Здатність організовувати морально-психологічне забезпечення у прикордонному підрозділі, здійснювати професійно-психологічний добір, володіти основами профорієнтаційної роботи, розуміти організацію діяльності психологічних служб підрозділів сектору національної безпеки.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Вивчати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи розв'язання.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-6	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-12	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних дій та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-13	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-16	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-17	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-18	Вживати ефективних заходів щодо збереження	МН1.1; МН1.2; МН1.3;	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4;

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
	здоров'я (власного та оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ПРН-19	Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ВРН-2	Управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.
ВРН-7	Організовувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.2; МК4.3.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин						Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6			
1	Поняття про психологічний конфлікт	2	Л2						I	1/1Л(2); 2/1Л(2); 2/2Сз(2).	6
2	Причини, функції та класифікація конфліктів	4	Л2			Сз2					
3	Механізми виникнення конфліктів	4	Л2			Сз2			II	3/1Л(2); 3/2Сз(2); 4/1Л(2); 4/2Сз(2);	8
4	Динаміка конфліктів	4	Л2			Сз2					
5	Індивідуально-особистісні чинники психологічних конфліктів	4	Л2			Сз2			III	5/1Л(2); 5/2Сз(2); 6/1Л(2); 6/2Сз(2);	8
6	Внутрішньоособистісний конфлікт	4	Л2			Сз2					
7	Міжособистісний та міжгруповий конфлікти	4	Л2			Сз2			IV	7/1Л(2); 7/2Сз(2); 8/1Л(2); 8/2Сз(2);	8
8	Психологічні основи розв'язання міжособистісних конфліктів	4	Л2			Сз2					
9	Технології переговорів та посередництва у залагодженні конфліктів	4	Л2			Сз2			V	9/1Л(2); 9/2Сз(2); 10/1Л(2); 10/2Лз(2);	8
10	Профілактика конфліктів	4	Л2			Сз2					
	Диференційований залік	4							VI	Диференційований залік	4
	Всього	42	20			18					
									Усього		42

Умовні позначення: Лекція - Л Семінар – Сз Заняття обов'язкові до оцінювання - 1/2Сз (2)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
3 курс, 6 семестри					
1			6	Поняття про психологічний конфлікт	
	1	лекція	2	<u>Загальні проблеми психології конфлікту</u> 1. Проблема вивчення конфліктів на сучасному етапі розвитку психології. 2. Конфлікт: поняття та предмет вивчення. 3. Порівняння терміну конфлікт із іншими на позначення зіткнення (суперництво, конкуренція, криза).	[1.1] с. 7-14; [1.2] с. 10-14; [1.5] с. 9-16.
		самостійна робота	2	<u>Соціологічні теорії конфлікту</u> 1. Діалектична теорія конфлікту К. Маркса. 2. Конфліктний функціоналізм Г. Зіммеля. 3. Продовження діалектичної теорії у роботах Р. Дарендорфа. 4. Продовження конфліктного функціоналізму у роботах Л. Козера.	[1.1] с. 24-75; [1.2] с. 14-22.
	індивідуальна робота (конспект з теми)	2	<u>Підходи до вивчення конфліктів</u> 1. Соціологічне вивчення конфлікту. 2. Психологічне вивчення конфлікту (біхевіористичне тлумачення конфлікту). 3. Соціально-психологічний підхід до вивчення конфліктів.	[1.1] с. 7-70; [1.2] с. 7-28.	
2			8	Причини, функції та класифікація конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Рівні вияву та типологія конфліктів</u> 1. Причини конфліктів. 2. Типи конфліктів. 3. Функції конфліктів. 4. Психологічна характеристика конфлікту.	[1.1] с. 91-99; [1.2] с.29-35; [1.5] с. 20-26.
	2	семінар	2	<u>Причини, функції та типологія конфліктів</u> 1. Причини конфліктів. 2. Типи конфліктів. 3. Функції конфліктів. 4. Складання психологічної характеристики конфлікту. 5. Спільне у конфліктах різних видів.	[1.1] с. 91-99; [1.2] с.29-35; [1.5] с. 20-26.
		самостійна	2	1. Основні причини конфліктів.	[1.1] с. 91-99;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
		робота		2. Поняття про прикладне значення класифікації конфлікту для його аналізу та подолання.	[1.2] с.29-35; [1.5] с. 20-26.
		індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	<u>Особливості психологічної характеристики конфлікту</u> 1. Основні риси конфлікту. 2. Функціональна спрямованість конфліктів та їх наслідки. 3. Основні компоненти психологічної структури конфлікту.	[1.1] с. 91-99; [1.2] с.29-35; [1.5] с. 20-26.
3			8	Механізми виникнення конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Особливості виникнення конфліктів</u> 1. Формули виникнення конфліктів. 2. Поняття про ескалацію конфлікту. 3. Типи конфліктогенів. 4. Блокування конфліктогенів.	[1.1] с. 110-126; [1.2] с. 35-39; [1.5] с. 30-41.
	2	семінар	2	<u>Чинники та фактори виникнення конфліктів</u> 1. Психологічна структура конфлікту: конфліктра ситуація та інцидент. 2. Формули виникнення конфліктів (за Шейновим В.П.). 3. Фактори ескалації конфлікту. 4. Конфліктогени, причини використання. 5. Схеми блокування конфліктогенів.	[1.1] с. 110-126; [1.2] с. 35-39; [1.5] с. 30-41.
		індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	<u>Конфліктогени та їх причини</u> 1. Свідомі та несвідомі причини використання конфліктогенів. 2. Схеми блокування конфліктогенів. 3. Деструктивні наслідки використання конфліктогенів для особистості.	[1.1] с. 110-126; [1.2] с. 35-39; [1.5] с. 30-41.
		самостійна робота	2	1. Моделі розвитку міжособистісної конфліктної ситуації.	[1.3] с. 271-279.
4			8	Динаміка конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Динаміка конфлікту: основні стадії та їх особливості</u> 1. Поняття про динаміку міжособистісного конфлікту. 2. Латентна фаза конфлікту та інцидент. 3. Відкриті фази конфлікту, його кульмінація. 4. Фінал і вихід з конфлікту.	[1.1] с. 116-122; [1.2] с. 40-44; [1.6] с. 59-72.
	2	семінар	2	<u>Фази конфлікту</u> 1. Характеристика латентної фази конфлікту. 2. Характеристика відкритих фаз конфлікту: демонстративної,	[1.1] с. 116-122; [1.2] с. 40-44; [1.6] с. 59-72.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
				агресивної, батальної. 3. Поняття про кульмінацію конфлікту, її ознаки. 4. Прогноз та наслідки виходу з конфлікту залежно від його фази. 5. Поняття про реверсію конфлікту, її закономірності. Способи завершення конфлікту.	
		індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	<u>Особливості динаміки конфлікту</u> 1. Динаміка конфліктного процесу. 2. Фактори визначення ситуації як конфліктної.	[1.1] с. 116-122; [1.2] с. 40-44; [1.6] с. 59-72.
		самостійна робота	2	1. Структура та динаміка конфліктів в організації.	[1.1] с. 116-122; [1.2] с. 40-44; [1.6] с. 59-72.
5			8	Індивідуально-особистісні чинники психологічних конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Стратегія реагування у конфліктних ситуаціях</u> 1. Конфліктність особистості. 2. Типи поведінки особистості у конфліктній ситуації. 3. Діагностика індивідуального стилю поведінки у конфліктній ситуації.	[1.1] с. 137-144; [1.2] с. 44-50; [1.5] с. 45-58.
	2	семінар	2	<u>Особливості реагування особистості у конфліктних ситуаціях</u> 1. Риси-фактори конфліктності особистості. 2. Форми конфліктної поведінки залежно від індивідуального рівня конфліктності особистості. 3. Типи поведінки особистості у конфліктній ситуації. 4. Стилі конфліктної поведінки за М. Пірен. 5. Сітка Томаса-Кілмена, її структура та можливості використання.	[1.1] с. 137-144; [1.2] с. 44-50; [1.5] с. 45-64.
		індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	<u>Індивідуально-особистісні чинники конфліктів</u> 1. Об'єктивні чинники виникнення конфлікту. 2. Суб'єктивні чинники виникнення конфлікту.	[1.1] с. 137-144; [1.2] с. 44-50.
		самостійна робота	2	1. Вплив вербальних конфліктогенів на загострення та ескалацію конфліктної взаємодії. 2. Способи блокування конфліктогенів.	[1.1] с. 137-144; [1.2] с. 44-50.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
6			6	Внутрішньоособистісний конфлікт	
	1	лекція	2	<u>Види та особливості внутрішніх конфліктів особистості</u> 1. Особливості і види внутрішніх конфліктів особистості. 2. Мотиваційний конфлікт. 3. Когнітивний конфлікт. 4. Рольовий конфлікт. 5. Форми прояву і способи подолання внутрішніх конфліктів.	[1.1] с. 99-102; [1.2] с. 51-56; [1.5] с. 76-89.
	2	семінар	2	<u>Особливості внутрішньоособистісних конфліктів</u> 1. Особливості і види внутрішніх конфліктів особистості: мотиваційний, когнітивний конфлікт та рольовий конфлікти. 2. Психоаналітичні теорії внутрішніх конфліктів. 3. Форми прояву і способи подолання внутрішніх конфліктів.	[1.1] с. 99-102; [1.2] с. 51-56; [1.5] с. 76-89.
		самостійна робота	2	1. Психоаналітичні теорії внутрішніх конфліктів. 2. Успішне розв'язання міжособистісних конфліктів як показник ефективності роботи практичного психолога.	[1.1] с. 99-102; [1.2] с. 51-56; [1.5] с. 76-89.
7			14	Міжособистісний та міжгруповий конфлікти	
	1	лекція	2	<u>Особливості міжособистісних та міжгрупових конфліктів</u> 1. Причини і чинники міжособистісних конфліктів. 2. Управління міжособистісними конфліктами. 3. Поняття міжгрупового конфлікту і його особливості. 4. Внутрішньогрупові міжособистісні процеси як причини міжгрупового конфлікту.	[1.1] с. 102-110; [1.2] с. 56-61; [1.5] с. 96-120.
	2	семінар	2	<u>Особливості міжособистісних та міжгрупових конфліктів</u> 1. Поняття міжособистісного конфлікту і його особливості; 2. Причини і чинники міжособистісних конфліктів; 3. Управління міжособистісними конфліктами; 4. Поняття міжгрупового конфлікту і його особливості; 5. Причини і наслідки міжгрупового конфлікту.	[1.1] с. 102-110; [1.2] с. 56-61; [1.5] с. 96-120.
		самостійна робота	2	1. Міжгрупові конфлікти.	[1.1] с. 104-108; [1.2] с. 60-61.
	індивідуальне завдання (реферат)	8	Виконання реферату за заданою тематикою (розділ 6).	[1.1] с. 102-110; [1.2] с. 56-61.	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
8			6	Психологічні основи розв'язання міжособистісних конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Особливості розв'язання міжособистісних конфліктів</u> 1. Підходи до розв'язання конфліктів. 2. Управління конфліктними ситуаціями. 3. Психологічна допомога конфлікуючим. 4. Вимоги до керівника при розв'язанні конфлікту в організації.	[1.1] с. 273-284; [1.2] с. 91-96; [1.5] с. 126-138.
	2	семінар	2	<u>Взаєморозуміння як основа попередження і розв'язання міжособистісних конфліктів</u> 1. Роль взаєморозуміння у міжособистісних відносинах; 2. Індивідуально-психологічні фактори взаєморозуміння; 3. Поняття про соціальну атракцію; 4. Теорії факторів соціальної атракції.	[1.1] с. 162-163; 273-284; [1.2] с. 85-91; [1.5] с. 126-138.
		самостійна робота	2	<u>Методи аналізу міжособистісних конфліктів</u> 1. Аналіз конфлікту за схемою. 2. Картографія конфлікту. 3. Пам'ятка до розв'язання конфліктів. 4. Аналіз наслідків конфлікту.	[1.1] с. 273-284; [1.2] с. 96-101.
9			7	Технології переговорів та посередництва у залагодженні конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Особливості переговорів та посередництва у конфліктах</u> 1. Поняття про переговори. Етапи переговорів. 2. Загальні підходи до організації переговорів. 3. Моделі поведінки у переговорах. 4. Стратегії та тактики переговорів. 5. Поняття про посередництво. 6. Прийоми посередництва.	[1.1] с. 284-289; [1.2] с. 102-111.
	2	семінар	2	<u>Переговори та посередництво у роботі психолога</u> 1. Переговори та його етапи. 2. Організація переговорів. 3. Особливості моделі поведінки у переговорах. 4. Тактики та стратегії переговорів. 5. Процес психологічного посередництва. 6. Принципи та прийоми психологічного посередництва.	[1.3] ст. 41-73; [1.5] ст.4-20; [1.7] ст. 12-30;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
		самостійна робота	3	1. Стратегії розв'язання конфліктів. 2. Підготовка психолога до виконання ролі посередника у конфлікті.	[1.3] ст. 41-73.
10			15	Профілактика конфліктів	
	1	лекція	2	<u>Особливості профілактики конфліктів</u> 1. Роль керівника у профілактиці конфліктів. 2. Вимоги до критики. 3. Майстерність бесіди. 4. Розмова – покарання. 5. Правила поведінки керівника у конфліктній ситуації.	[1.1] с. 167-187; [1.2] с. 111-118; [1.5] с. 152-171.
	2	семінар	2	<u>Особливості психопрофілактики та попередження конфліктів</u> 1. Психопрофілактика та попередження конфліктів. 2. Врегулювання конфліктів у психологічній практиці за допомогою третьої сторони. 3. Вирішення конфліктів у психологічній практиці: психологічні консультації та групова корекційна робота.	[1.1] с. 167-187; [1.2] с. 111-118; [1.5] с. 152-171.
		індивідуальне завдання (реферат)	8	Виконання реферату за заданою тематикою (розділ 6).	[1.1] с. 167-187; [1.2] с. 111-118.
		самостійна робота	3	1. Особливості проблемних або дисциплінарних бесід	[1.1] с. 167-187; [1.2] с. 111-118.
	Диференційований залік		4		
	Усього		90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

- 1.1. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2010. 304 с.
- 1.2. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Х. : Право, 2012. 128 с.
- 1.3. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник / Т. Ф. Матвійчук. – Львів : Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. – 76 с.
- 1.4. Миронова О. М. Конфліктологія : навчальний посібник / О. М. Миронова, О.В. Мазоренко. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 168 с.
- 1.5. Jeong Ho-Won. Understanding Conflict and Conflict Analysis / Ho-Won Jeong. London : SAGE Publications Inc., 2008. 264 p.
- 1.6. Mayer B. The Dynamics of Conflict : a guide to engagement and intervention / Bernard Mayer. San Francisco Mayer : Jossey-Bass, 2012. 366 p.

2. Допоміжна література

- 2.1. Голярдик Н.А. Психологічні особливості конкурентної поведінки у стосунках та навчанні студентів вищого навчального закладу/ Н. А Голярдик // Збірник наукових праць № 2. Серія : Психологічні науки / гол. ред. Волобуєва О. Ф. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2018. с. 55-69.
- 2.2. Голярдик Н.А. Причини конфліктів у військових колективах / Голярдик Н.А. // Службово-бойова діяльність Національної гвардії України: сучасний стан, проблеми та перспективи: тези науково-практичної конференції Національної академії Національної гвардії України (Харків, 14 березня 2019 року) // Національної академії Національної гвардії України. Харків, 2019. С. 50-51.
- 2.3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
- 2.4. Кіржнер Л.О. Конфліктологія: Навч. посібник. / Харківський нац. економічний ун-т. / Кіржнер Л.О., Мартиненко М.В., Мангольд О.В. Х.: ХНЕУ, 2007. 144 с.
- 2.5. Конфліктологія: Навч. посібник. / [Л.М. Герасіна та ін.]; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х.: Право, 2012. 127 с.
- 2.6. Прибутько П.С. Конфліктологія: Навч. посібник. / Прибутько П.С., Михайленко Р.В., Дубчак Л.М. та ін. К.: КНТ, 2010. 136 с.

3. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ (ІНТРАНЕТІ)

1. модульне середовище навчання – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;

- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

